

ביאור בדרך אפשר

1 וְאַתָּה מִשֶׁה רַבִּינוּ תַּצְנֶה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ שְׁמֹן זֵית
 2 זָךְ כְּתִית לְמָאוֹר לְהַעֲלוֹת גֵּר תְּמִיד¹ בְּמִנּוֹת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ,
 3 וּמִמְשִׁיף בְּפִסּוּק שְׁלֹא־חֲרִי-יָהּ² בַּפִּסּוּק הַבֵּא בְּאֵהָל מוֹעֵד גּוֹ'
 4 יַעֲרֹף אֹתוֹ אֶהְרֵן מַעֲרֵב עַד בִּקְרַגּוֹ'. וַיְדוּעַ הַדְּיוּק בְּזֶה

5 השאלה על כך על-פי דיוק בלשון
 6 הכתוב בְּדְרוּשֵׁי רַבּוֹתֵינוּ
 7 נְשִׂיאֵינוּ³, מאמרי חסידות של
 8 אדמו"ר חב"ד דְּמֵאֲחֵר שְׁהֵדִלְקַת
 9 הַגְּרוֹת בְּמִנּוֹת הַמִּקְדָּשׁ בַּפּוּעַל הַיָּא
 10 עַל-יְדֵי אֶהְרֵן הַכּוֹן, לְמָה
 11 הַצִּיּוּי הוּא "וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ",
 12 דְּמִשְׁמַע שְׂבִיאוֹ הַשְּׁמֹן אֶל
 13 מִשֶׁה?
 14 וְגַם צְרִיף לְהִבִּין מַה שְּׁבִפִּסּוּק
 15 הָרֵאשׁוֹן, גְּבִי "וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ"
 16 (אֶל מִשֶׁה), נֶאֱמַר "לְהַעֲלֹת
 17 גֵּר תְּמִיד", וּבִפִּסּוּק הַשְּׁנִי,
 18 גְּבִי אֶהְרֵן, נֶאֱמַר "מַעֲרֵב עַד
 19 בִּקְרַגּוֹ" וְאִף שֶׁהַמְשַׁמַּע שֶׁל שְׁנֵי
 20 הַזְּמַנִּים שׁוּהוּ, צְרִיךְ לְהִבִּין מַה הוּא הַטַּעַם
 21 לְשִׁנוּי הַלְשׁוֹנוֹת עַל פִּי פְּנִימִיּוֹת
 22 הַעֲנִינִים?

23 (ב) וְלִהְבִּין זֶה, יֵשׁ לְבָאֵר
 24 תַּחֲלָה כְּלָלוֹת הַעֲנִין ד'שְׁמֹן
 25 זֵית' עַל-פִּי חֲסִידוֹת. דְּהַגְּהָה, עַל-
 26 פִּי הַמְּבַאֵר בְּדְרוּשֵׁי רַבּוֹתֵינוּ
 27 נְשִׂיאֵינוּ (ב'תּוֹרָה אֹר')
 28 וּב'לְקוּטֵי תּוֹרָה' סְפָרִים שֶׁל
 29 מֵאֲמָרֵי חֲסִידוֹת עַל פְּרָשׁוֹת הַשְּׁבֻעַ
 30 וְהַמְּוֹעֲדִים מֵאֵת הָאֲדַמּוֹר"ר הַזְּקֵן,
 31 וּבְאֵרוֹכָה יוֹתֵר בְּכַתְּבִים שְׁלֵא
 32 נְדָפְסוּ עַד(יֵן) יֵשׁ בְּזֶה בְּשֵׁם זֵית
 33 שְׁנֵי אֹפְנִים⁴.
 34 אֹפֶן הָרֵאשׁוֹן, שְׁהַשְּׁמֹן הַיּוֹצֵא
 35 מֵהַיִּת הוּא נֶעֱלֶה יוֹתֵר מֵהַיִּת
 36 עֲצֻמוֹ, כִּי הַיִּת מִסְתִּיר וּמַעֲלִים
 37 עַל הַשְּׁמֹן שְׁתּוֹכּוֹ, וְלִכֵּן יֵשׁ
 38 צְרִיף בְּכַתְּיִשַׁת הַיִּת פּוּעֵל
 39 הַמְּבַטְלֵת אֵת הַעֲלֵם וְהַחֲסֵר שְׁהַיִּת
 40 מַעֲלִים עַל הַשְּׁמֹן כְּדֵי לְהוֹצִיא
 41 מִמֶּנּוּ אֶת הַשְּׁמֹן. וְעֲנִינוּ שֶׁל
 42 אֹפֶן זֶה בְּשֵׁם זֵית עֵבֻדָּה כְּפִי

ביאור בדרך אפשר

שהוא בא לידי ביטוי בעבודת ה', שְׂצִית' מוֹרָה עַל הַגּוֹף וְהַנֶּפֶשׁ
 הַבְּהֵמִית שְׁמַקְלִיפַת נִגְהָה, כַּמְּבֹאֵר בְּקַבְלָה וְחֲסִידוֹת שֶׁהַגּוֹף וְהַנֶּפֶשׁ
 הַבְּהֵמִית שֶׁל הַיְהוּדִי מִקְבִּלִים חַיִּית מ'קְלִיפָה' (כּוּחַ שֶׁל הַיּוֹפֵךְ הַקְּדוּשָׁה)
 הַקְּרִיאַת 'נוֹגַה' לְשׁוֹן אֹר, כִּי זוֹ 'קְלִיפָה' שֶׁאֵינָהּ רּוֹבֵה רַע אֶךְ מַעֲט טוֹב מַעֲרֹב
 בְּתוֹכָהּ. וְכַשֵּׁם שֶׁקְלִיפּוֹת הַפִּירוֹת
 מַעֲלִימוֹת וּמְסַתְּרוֹת עַל הַפְּרִי כֵךְ לְגַבִּי
 'קְלִיפַת נּוֹגַה' הַרוּחָנִית, מִקּוֹר חַיִּיוֹת
 שֶׁל הַגּוֹף וְהַנֶּפֶשׁ הַבְּהֵמִית
 שְׁמַעֲלִימִים וּמְסַתְּרִים עַל
 הַנֶּפֶשׁ הָאֱלֹקִית (שְׁמֹן)
 הַמְּלוּבֶשֶׁת בְּהֵם, וְלִכֵּן צְרִיף
 לְכַתְּשָׁם לְבַטְלֵם וְלַחֲנִיעֵם כּוֹ'
 כְּדֵי שְׁלֵא יַעֲלִימוּ עַל אֹר
 הַנֶּשְׁמָה, כְּמֵאֲמַר הַזֶּהרִי⁵ אֲשֶׁר
 כַּשֵּׁם שֶׁעַן שֶׁאֵין הָאֵשׁ נֹאחֶזֶת בּוֹ מִחַמַּת
 שֶׁהוּא דְּבַר גְּדוֹל וְכּבֵד, צְרִיךְ לְבַקֵּעַ
 אוֹתוֹ לְחַתִּיכוֹת, כֵּךְ גּוֹפָא דְלֵא
 סְלִיק בֵּיה נְהוֹרָא דְנִשְׁמַתָּא,
 מְבַטְשִׁין לִיה גּוֹף שֶׁלֵּא עוֹלֵה בּוֹ
 אֹר הַנֶּשְׁמָה זֹקֵק לְבִיטוּשׁ, הַיִּינוּ
 בִּיטוּל וְהַכְּנַעָה.

וְזֶהוּ גַם הַבִּיאֹר הַפְּנִימִי עַל מָה
 שְׁהַטַּעַם הַגְּשָׁמִי שֶׁל הַיִּת
 (שְׁנַמְשֵׁף וּמִשְׁתַּלְשֵׁל מֵעֲנִינוּ
 הַרוּחָנִי כַּמְּבֹאֵר בְּחֲסִידוֹת כַּכְּמָה
 מִקּוֹמוֹת שְׁכַל מַה שִׁישׁ בַּעוֹלָם הַזֶּה
 הַגְּשָׁמִי נִמְשָׁךְ וּמִשְׁתַּלְשֵׁל מִשׁוֹרֵשׁוֹ
 הַרוּחָנִי, וְלִדְוִגְמָה מִתְּיָקוֹת שְׁבַח־פּוֹחַ
 שׁוֹרֵשׁהּ וּמִקּוֹרָהּ בְּמִידַת חֲסִיד כְּפִי
 שֶׁהִיא בַּעוֹלָם הָאֲצִילוֹת, וְאֵילוֹ הַיִּת)
 הוּא מֵר, וּכְמֵאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ
 ז"ל⁶ עַל הַפִּסּוּק⁷ הָאֲמוֹר בִּינֵה
 שְׁנוֹחַ שֶׁלֵּחַ מִהַתִּיבָה לְרֵאוֹת הָאֵם קִלּוֹ
 הַמִּים מֵהָאֹרֶץ וְהַיּוֹנָה חוֹזֵר וְהַגְּהָה
 עֲלֶה זֵית טָרֵף בְּפִיָּה, אֲמָרָה
 יוֹנָה: יְהִי מְזוֹנוֹתִי מְרוֹרֵין

בס"ד. שבת פרשת תצוה, י"א
אדר-ראשון, ה'תשכ"ה
(הנחה בלתי מוגה)

וְאַתָּה תַּצְנֶה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ שְׁמֹן
 זֵית זָךְ כְּתִית לְמָאוֹר לְהַעֲלוֹת גֵּר תְּמִיד¹,
 וּמִמְשִׁיף בְּפִסּוּק שְׁלֹא־חֲרִי-יָהּ² בְּאֵהָל מוֹעֵד גּוֹ'
 יַעֲרֹף אֹתוֹ אֶהְרֵן מַעֲרֵב עַד בִּקְרַגּוֹ'. וַיְדוּעַ הַדְּיוּק
 בְּזֶה בְּדְרוּשֵׁי רַבּוֹתֵינוּ נְשִׂיאֵינוּ³, דְּמֵאֲחֵר
 שְׁהֵדִלְקַת הַגְּרוֹת הַיָּא עַל-יְדֵי אֶהְרֵן, לְמָה הַצִּיּוּי
 הוּא "וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ", דְּמִשְׁמַע שְׂבִיאוֹ הַשְּׁמֹן אֶל
 מִשֶׁה. וְגַם צְרִיף לְהִבִּין מַה שְּׁבִפִּסּוּק הָרֵאשׁוֹן,
 גְּבִי "וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ" (אֶל מִשֶׁה), נֶאֱמַר "לְהַעֲלֹת
 גֵּר תְּמִיד", וּבִפִּסּוּק הַשְּׁנִי, גְּבִי אֶהְרֵן, נֶאֱמַר
 "מַעֲרֵב עַד בִּקְרַגּוֹ".

(ב) וְלִהְבִּין זֶה, יֵשׁ לְבָאֵר תַּחֲלָה כְּלָלוֹת הַעֲנִין
 ד'שְׁמֹן זֵית'. דְּהַגְּהָה, עַל-פִּי הַמְּבַאֵר
 בְּדְרוּשֵׁי רַבּוֹתֵינוּ נְשִׂיאֵינוּ (ב'תּוֹרָה אֹר')
 וּב'לְקוּטֵי תּוֹרָה', וּבְאֵרוֹכָה יוֹתֵר בְּכַתְּבִים שְׁלֵא
 נְדָפְסוּ עַד(יֵן) יֵשׁ בְּזֶה שְׁנֵי אֹפְנִים⁴. אֹפֶן
 הָרֵאשׁוֹן, שְׁהַשְּׁמֹן הוּא נֶעֱלֶה יוֹתֵר מֵהַיִּת, כִּי
 הַיִּת מִסְתִּיר וּמַעֲלִים עַל הַשְּׁמֹן שְׁתּוֹכּוֹ, וְלִכֵּן
 יֵשׁ צְרִיף בְּכַתְּיִשַׁת הַיִּת כְּדֵי לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ אֶת
 הַשְּׁמֹן. וְעֲנִינוּ בְּעַבּוּדָה, שְׂצִית' מוֹרָה עַל הַגּוֹף
 וְהַנֶּפֶשׁ הַבְּהֵמִית שְׁמַקְלִיפַת נִגְהָה, שְׁמַעֲלִימִים
 וּמְסַתְּרִים עַל הַנֶּפֶשׁ הָאֱלֹקִית (שְׁמֹן) הַמְּלוּבֶשֶׁת
 בְּהֵם, וְלִכֵּן צְרִיף לְכַתְּשָׁם כּוֹ' כְּדֵי שְׁלֵא יַעֲלִימוּ
 עַל אֹר הַנֶּשְׁמָה, כְּמֵאֲמַר הַזֶּהרִי⁵ גּוֹפָא דְלֵא
 סְלִיק בֵּיה נְהוֹרָא דְנִשְׁמַתָּא,
 מְבַטְשִׁין לִיה. וְזֶהוּ גַם מַה שְׁהַטַּעַם הַגְּשָׁמִי שֶׁל הַיִּת
 (שְׁנַמְשֵׁף וּמִשְׁתַּלְשֵׁל מֵעֲנִינוּ הַרוּחָנִי) הוּא מֵר, וּכְמֵאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ ז"ל⁶ עַל הַפִּסּוּק⁷ וְהַגְּהָה עֲלֶה זֵית
 טָרֵף בְּפִיָּה, אֲמָרָה יוֹנָה: יְהִי מְזוֹנוֹתִי מְרוֹרֵין כְּפִי

1) ריש פרשתנו (כז, כ). 2) שם, כא. 3) תו"א ריש פרשתנו (פא, א). הוספות לתו"א סוף פרשתנו (קיא, ב). מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ז ע' סו. ועוד. 4) בהבא לקמן - ראה גם לקו"ש ח"א ע' 131 ואילך (ממאמר זה). 5) ח"ג קסת, א - הובא ונתבאר בתניא רפכ"ט. 6) עירובין יח, ב. 7) נח ח, יא.

שבת פרשת תצוה, י"א אדר-ראשון, ה'תשכ"ה

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 פְּזִית כּוֹ מִירוֹ של הַקְדוּשָׁה-בִּירֹךְ-הוּא וְלֹא מִתּוֹקִים מִיד בִּשְׂרִידוֹם,
 2 שְׁמִירֵרוֹת זֹ מוֹרָה הַמְרִירוֹת שְׁבוּיַת הַגִּשְׁמִי הִיא הוֹרָה וְסִימֵן עַל
 3 בְּחִינַת חֲשׂוֹכָא וּמְרִירוֹ חוּשׁ וּמְרִירוֹ דְּסִטְרָא-אַחְרָא שֶׁל הַצַּד
 4 הָאֲחֵר, הַצַּד שֶׁל הַיֶּפֶן הַקְדוּשָׁה.
 5 וְזֶה גַם הַבִּיאור הַפְּנִימִי עַל מָה
 6 שֶׁהִזִּית הַנֶּאֱכָל כְּמוֹת שְׁהוּא, לְלֹא
 7 שְׁמֵן זֵית, מְשַׁכַּח תְּלַמּוּדוֹ שֶׁל
 8 שְׁבָעִים שָׁנָה⁸, וְהִינּוּ,
 9 שֶׁהֶעֱלֵם וְהִסְתֵּר דְּזֵיתוֹ,
 10 הוּא עַד כְּדֵי כֶּךָ, שְׂאָף שֶׁלְּמַד בְּמִשְׁךָ כֹּל יְמֵי חַיָּו, יְמֵי
 11 בְּמִשְׁךָ כֹּל יְמֵי חַיָּו, יְמֵי
 12 שְׁנוֹתֵינוּ בְּהֵם שְׁבָעִים שָׁנָה⁹,
 13 וְלִימּוּדוֹ הָיָה כְּכֹכְבֵי כָּפִי שְׁצִרִיךְ
 14 לְהִיִּת (לֹא בְּאוֹפֵן דְּ"מַגְלָה
 15 פְּנִים בְּתוֹרָה שְׁלֹא בְּהַלְכָה
 16 חֲסִי-וְשָׁלוֹם", שְׂאָף אֵין חֲסִירוֹן
 17 אִם יִשְׁכַּח זֹאת כְּשֶׁהֲלִימּוּד אֵינוֹ
 18 כְּרֹאוֹי, אֲכַן עֲדִיף שִׁישְׁכָה אֵת
 19 תְּלַמּוּדוֹ), וְכֹאן מְדוּבָר בְּלוּמֵד תּוֹרָה
 20 כְּרֹאוֹי, לִימּוּד לְשִׁמְיָה וְכוּ', שְׁלֹכֵן
 21 נִקְרָא בְּתוֹרָה בְּשֵׁם "תְּלַמּוּד"
 22 (תְּלַמּוּדוֹ) הֵינּוּ הַשְּׁתוּרָה עֲצֻמָּה
 23 קוֹרֵאת לְכָךְ לִימּוּד רֹאוֹי, הִנֵּה בְּכַחוֹ
 24 שֶׁל הַזֵּית (הֶעֱלֵם וְהִסְתֵּר
 25 הַגּוֹף וְהִנְפֵּשׁ הַבְּהִמִית)
 26 לְהַשְׁכִּיחַ זֹאת וְכֹל מָה שֶׁלְּמַד לֹא
 27 יַעֲלֶה בּוֹ שִׁינוֹ, וְהָרִי הַשְּׁכָחָה
 28 הִיא מְעוֹלָם הַקְּלִיפוֹת¹⁰ וְאִם כֵּן
 29 אֵינָה דֹבֵר רֹאוֹי וְרִצּוֹי, וּבְכֹל זֹאת, יִשְׁנו
 30 לִימּוּד כֹּזֵה שְׁכָדָא לְשִׁכּוּחַ, אֲבָל הַזֵּית
 31 מְשַׁכִּיחַ לִימּוּד טוֹב וְרֹאוֹי שְׁלֹא כְּדָא
 32 לְשִׁכּוּחַ. וְלֹכֵן צְרִיכָה לְהִיִּת
 33 כְּתִישַׁת הַזֵּית (שְׂזָהוּ עֲנִיָן
 34 דְּ"כְּתִישַׁת" בְּמוֹכֵן שֶׁל בִּיטוּל
 35 וְהַכְּנַעַה), שְׂזָהוּ עֲנִיָן דְּאֵתְפַּסְיָא
 36 סִטְרָא-אַחְרָא, כְּפִיִּית וְהַכְּנַעַת הַצַּד
 37 הָאֲחֵר, הַמְנַגֵּד לְקְדוּשָׁה עַל-יְדֵי
 38 בְּרוּר הַגּוֹף וְהִנְפֵּשׁ הַבְּהִמִית
 39 כּוֹ' הַפְּרֹדַת הַטּוֹב שְׁבָחָם מֵהֵרַע שְׁבָחָם
 40 וְהַעֲלֵאתוֹ לְקְדוּשָׁה, וְעַל-יְדֵי-זֶה

מִתְגַּלֶּה הַשְּׁמֵן הַטְּמוּן בְּיִתִּים (שְׁלֹא זֹ בְּלִבְד שְׂאִינוֹ מֵר, אִף
 שְׁהוּיַת מֵר, הָרִי הַשְּׁמֵן שְׁבִתּוֹכוֹ (הִיוּצָא עַל-יְדֵי כְּתִישָׁה), לֹא רַק שֶׁהַשְּׁמֵן אֵינוֹ
 מֵר אֲלֵא אֲדַרְבָּה, יֵשׁ בּוֹ עֲנִיָן הַמְתִּיקוֹת¹¹), שְׂעֲנִיָנוֹ שֶׁל הַשְּׁמֵן
 הַמְתוֹק בְּסִפְרֵירוֹת הוּא בְּחִינַת הַחֲכָמָה¹² (שְׁלֹכֵן בְּנִיגוּד לְזֵית
 הַמְשַׁכַּח תְּלַמּוּד שֶׁל שְׁבָעִים שָׁנָה, שְׁמֵן
 הַזֵּית מְחַזֵּיר תְּלַמּוּדוֹ שֶׁל
 שְׁבָעִים שָׁנָה⁸, וְכִינֵן שְׁכַחוּ
 לְהַחֲזִיר תְּלַמּוּדוֹ, הָרִי מוֹבֵן
 שֶׁהוּא לְמַעְלָה מִמֶּנּוּ, לְמַעֲלָה
 מֵהַתְּלַמּוּד עֲצֻמָּה לְפִי שְׂעֲנִיָנוֹ שֶׁל
 הַשְּׁמֵן הוּא לֹא רַק בְּחִינַת
 חֲכָמָה הַגְּלוּיָה עֲנִינּוֹ שֶׁל הַתְּלַמּוּד,
 אֲלֵא גַם בְּחִינַת 'חֲכָמָה
 סְתִימָא'¹³, חֲכָמָה 'סְתוּמָה'
 וְנִעְלָמָה, חֲכָמָה שֶׁלְּמַעֲלָה מִגִּילּוּי),
 שֶׁהוּא עֲנִיָן הַבִּיטוּל לְאַלְקוֹת
 וְהַבִּיטוּל הוּא לְמַעֲלָה מֵהַשְּׁכָל.
 וְאוֹפֵן הַשְּׁנִי¹⁴, בְּבִיאור עֲנִינּוֹ שֶׁל
 שְׁמֵן זֵית עַל-פִּי חֲסִידוֹת הוּא שֶׁהִזִּית
 הוּא לְמַעְלָה בְּמִדְרֵיגָה מֵהַשְּׁמֵן
 [וְהִינּוּ מִצַּד פְּנִימִיּוֹת הָעֲנִינִים
 לְמַעְלָה בְּרוּחַנִיּוֹת, דְּכִינֵן שֶׁהִזִּית
 הוּא הַמְקוֹר שְׁמַמְנּוֹ בְּאֵ רִיוּצָא
 הַשְּׁמֵן, הָרִי הוּא הַזֵּית לְמַעְלָה
 מִמֶּנּוּ. וְלְהַעִיר מִמָּה שְׁכַתֵּב
 הַפְּרָדִס'¹⁵ בְּעִנֵּן יִסוּד וּבִגְנֵן,
 שְׁמָה שְׁלֹמֶטָה בְּעוֹלָם הַזֶּה
 מְקוּמוֹ בְּתַחֲתִית וְהוּא נְחוּת
 בְּמַעֲלָתוֹ, הִנֵּה לְמַעְלָה הוּא
 הָעֲלִיּוֹן. כְּמוֹ הַיִּסוּד, שְׁלֹמֶטָה
 בְּבִנְיָן גִּשְׁמִי הוּא בְּתַחֲתִית הַבְּנִיָן
 וְנֹרָא פְחוּת חֲשׁוֹב מֵהַבְּנִיָן עֲצֻמּוֹ,
 אֲבָל לְמַעְלָה בְּאֵלּוֹקוֹת הוּא
 הַיִּסוּד בְּמִדְרֵגָה נְעִלִית יוֹתֵר,
 לְמַעְלָה מֵהַבְּנִיָן. וְעַל-דֵּרֶךְ-זֶה
 בְּנוֹגֵעַ לְזֵית שֶׁהוּא מְקוֹר
 (יִסוּד) הַשְּׁמֵן, שְׁכַתֵּב שְׁטוֹת

עַל בְּחִינַת חֲשׂוֹכָא וּמְרִירוֹ דְּסִטְרָא-אַחְרָא. וְזֶהוּ
 גַם מָה שֶׁהִזִּית מְשַׁכַּח תְּלַמּוּדוֹ שֶׁל שְׁבָעִים
 שָׁנָה⁸, וְהִינּוּ, שֶׁהֶעֱלֵם וְהִסְתֵּר דְּזֵיתוֹ הוּא עַד
 כְּדֵי כֶּךָ, שְׂאָף שֶׁלְּמַד בְּמִשְׁךָ כֹּל יְמֵי חַיָּו, יְמֵי
 שְׁנוֹתֵינוּ בְּהֵם שְׁבָעִים שָׁנָה⁹, וְלִימּוּדוֹ הָיָה
 כְּכֹכְבֵי (לֹא בְּאוֹפֵן דְּ"מַגְלָה פְּנִים בְּתוֹרָה שְׁלֹא
 בְּהַלְכָה חֲסִי-וְשָׁלוֹם", שְׂאָף אֵין חֲסִירוֹן אִם יִשְׁכַּח
 זֹאת) לְשִׁמְיָה וְכוּ', שְׁלֹכֵן נִקְרָא בְּתוֹרָה בְּשֵׁם
 "תְּלַמּוּד" (תְּלַמּוּדוֹ), הִנֵּה בְּכַחוֹ שֶׁל הַזֵּית (הֶעֱלֵם
 וְהִסְתֵּר הַגּוֹף וְהִנְפֵּשׁ הַבְּהִמִית) לְהַשְׁכִּיחַ זֹאת,
 וְהָרִי הַשְּׁכָחָה הִיא מְעוֹלָם הַקְּלִיפוֹת¹⁰. וְלֹכֵן
 צְרִיכָה לְהִיִּת כְּתִישַׁת הַזֵּית (שְׂזָהוּ עֲנִיָן
 דְּ"כְּתִישַׁת"), שְׂזָהוּ עֲנִיָן דְּאֵתְפַּסְיָא סִטְרָא-אַחְרָא,
 עַל-יְדֵי בְּרוּר הַגּוֹף וְהִנְפֵּשׁ הַבְּהִמִית כּוֹ', וְעַל-
 יְדִי-זֶה מִתְגַּלֶּה הַשְּׁמֵן (שְׁלֹא זֹ בְּלִבְד שְׂאִינוֹ מֵר,
 אֲלֵא אֲדַרְבָּה, יֵשׁ בּוֹ עֲנִיָן הַמְתִּיקוֹת¹¹), שְׂעֲנִיָנוֹ
 בְּסִפְרֵירוֹת הוּא בְּחִינַת הַחֲכָמָה¹² (שְׁלֹכֵן מְחַזֵּיר
 תְּלַמּוּדוֹ שֶׁל שְׁבָעִים שָׁנָה⁸, וְכִינֵן שְׁכַחוּ לְהַחֲזִיר
 תְּלַמּוּדוֹ, הָרִי מוֹבֵן שֶׁהוּא לְמַעְלָה מִמֶּנּוּ, לְפִי
 שְׂעֲנִיָנוֹ שֶׁל הַשְּׁמֵן הוּא לֹא רַק בְּחִינַת חֲכָמָה
 הַגְּלוּיָה, אֲלֵא גַם בְּחִינַת 'חֲכָמָה סְתִימָא'¹³),
 שֶׁהוּא עֲנִיָן הַבִּיטוּל לְאַלְקוֹת. וְאוֹפֵן הַשְּׁנִי¹⁴,
 שֶׁהִזִּית הוּא לְמַעְלָה מֵהַשְּׁמֵן [וְהִינּוּ מִצַּד
 פְּנִימִיּוֹת הָעֲנִינִים לְמַעְלָה, דְּכִינֵן שֶׁהִזִּית הוּא
 הַמְקוֹר שְׁמַמְנּוֹ בְּאֵ הַשְּׁמֵן, הָרִי הוּא לְמַעְלָה
 מִמֶּנּוּ. וְלְהַעִיר מִמָּה שְׁכַתֵּב הַפְּרָדִס'¹⁵ בְּעִנֵּן
 יִסוּד וּבִגְנֵן, שְׁמָה שְׁלֹמֶטָה מְקוּמוֹ בְּתַחֲתִית, הִנֵּה
 לְמַעְלָה הוּא הָעֲלִיּוֹן. כְּמוֹ הַיִּסוּד, שְׁלֹמֶטָה הוּא
 בְּתַחֲתִית הַבְּנִיָן, אֲבָל לְמַעְלָה הוּא בְּמִדְרֵגָה נְעִלִית יוֹתֵר,
 לְמַעְלָה מֵהַבְּנִיָן. שְׁכַתֵּב שְׁטוֹת הָעֲנִינִים כְּפִי

(8) הוריות יג, ב. (9) תהלים צ, י. (10) תו"א שם פא, סע"ג. קי, ד. תניא פל"ז (מו, א). (11) ראה גם ביאורו"ז להצ"צ ח"א ע' שכד. ד"ה הללו את ה' תשל"א (תורת מנחם - ספר המאמרים תשרי ע' קצא). (12) תו"א שם. וראה לקו"ת בהעלותך לו, ב. (ועוד. 13) לקו"ת שם לא, א. (14) ראה גם אוה"ת פרשתנו ע' א'תקמו. ד"ה הללו את ה' הנ"ל. (15) שער כג (שער ערכי הכינויים) ערך יסוד. וראה סה"מ תרצ"א ע' שיח. וש"נ.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 הַעֲנִינִים כְּפִי שֶׁהֵם לְמִטָּה בְּגִשְׁמֵי־הַיָּזֵית הַזֵּה הוּא בְּמִדְרָגָה
2 תַּחְתּוֹנָה מִהַשְּׁמֶן וְהַשְּׁמֶן נִחְשָׁב יוֹתֵר מֵהַיָּזֵית, אֲבָל בְּפָנִימִיּוֹת
3 הַעֲנִינִים כְּפִי שֶׁהֵם לְמַעְלָה, הַיָּזֵית הוּא בְּמִדְרָגָה עֲלִיוֹנָה
4 יוֹתֵר מִהַשְּׁמֶן].
5 וְהֵינּוּ, שֶׁכָּכֵל שֶׁגְּדָלָה מַעֲלַת
6 הַשְּׁמֶן, בְּחִינַת הַחֲכָמָה (כּוֹלֵל
7 גַּם 'חֲכָמָה סְתִימָאָה', חֲכָמָה
8 'סְתוּמָה' וְנִעְלַמְתָּ שֶׁלֹּא מִגִּילּוֹי
9 כִּי בְּנֵי־ל' הַנְּעֻלִית מִחֲכָמָה סְתִימָה), הִנֵּה
10 הַיָּזֵית שֶׁהוּא מְקוּר הַשְּׁמֶן הוּא
11 בְּמִדְרָגָה נְעֻלִית יוֹתֵר שֶׁהִיא
12 בְּדֶרֶךְ כָּלל הַמְקוּר נִעְלָה מֵהַדְּבָר הַבֵּא
13 מֵהַמְקוּר. וְעַל־פִּי־זֶה, גַּם עֲנִינֵי
14 הַמְרִירוֹת (הַחֲשֵׁף) שְׁבִיזִית אֵינוֹ
15 חֲסוּרִין (כְּפִי שֶׁהוּא לְפִי הָאוֹפֵן הָרָאשׁוֹן
16 שֶׁהַשְּׁמֶן נִעְלָה מֵהַיָּזֵית, כִּי הַיָּזֵית מֵר
17 וְהַשְּׁמֶן מְתוּק, כִּמְבוּאָר לְעֵיל) אֵלֶּא
18 רוֹמְזוֹ עַל מִדְרָגָתוֹ הַנְּעֻלִית שֶׁל
19 הַיָּזֵית, שֶׁהוּא מִבְּחִינַת הַפְּתִיחַ
20 בְּחִינַת 'כְּתוּר' עֲלִיּוֹן שֶׁלֹּא מִלְּמַעְלָה
21 מֵהַסְּפִירוֹת שֶׁלֹּא מִלְּמַעְלָה מֵהַחֲכָמָה
22 (שְׁמֶן), וְכִמּוֹ שְׁפָתוֹב¹⁶ עַל
23 בְּחִינַת נְעֻלִית זוֹ, בְּחִינַת הַכְּתֹר, שֶׁהוּא
24 אֹרֶךְ אֲלוּקֵי נִעְלָה שֶׁעֲלָיו נִאֲמַר יִשְׁתַּ
25 חֲשֵׁף סְתֵרוֹ, שֶׁנִּקְרָא חֲשֵׁף
26 לְהִיּוֹתוֹ מוֹפְשֵׁט מִכָּל גְּדָר שֶׁל
27 אֹרֶךְ הַבָּא בְּגִילּוֹי¹⁷ וְהוּא 'חֲשׂוֹךְ'
28 וְנִסְתָּר.
29 וְיֵשׁ לוֹמֵר שֶׁבְּזֶה בִשְׁנֵי
30 הָאוֹפְנִים הָאֲמוּרִים לְגַבֵּי הַיָּזֵית שֶׁל
31 הַיָּזֵית וְהַשְּׁמֶן וְיָמֵי מֵהֶם נִעְלָה יוֹתֵר
32 תְּלוּי גַּם הַפִּירוֹשׁ ד' שְׁמֶן זֵית
33 זָךְ, אִם "זָךְ" קָאֵי מִכּוּוֹן עַל
34 הַשְּׁמֶן, כְּפִירוֹשׁ רִשׁוֹי "שֵׁשׁ"
35 בּוֹ כְּפִירוֹשׁ רִשׁוֹי, עִם הַיָּזֵיתוֹ בְּעִיקָר
36 פְּשׁוּטוֹ שֶׁל מְקָרָא גַּם סוּדוֹת
37 הַתּוֹרָה, כְּפִי שֶׁמּוּבָא פַּעְמִים רַבּוֹת
38 בְּשִׁיחוֹת שֶׁל הַרְבֵּי שֶׁבְּפִירוֹשׁ רִשׁוֹי עַל
39 הַתּוֹרָה יֵשׁ גַּם "יֵינָה שֶׁל תּוֹרָה"
40 שֶׁהַכּוּוֹנָה הִיא הַשְּׁמֶן הוּא זָךְ נָקִי
41 וְצוּלָל בְּלִי שְׁמֵרִים, אוֹ שְׁקָאֵי
42 אוֹ ש"ז" מִכּוּוֹן עַל הַיָּזֵית,

(16) תהלים יח, ב. וראה לקו"ת פקודי ג, ד. ובכ"מ. (17) ד"ה הללו שם. (18) שערי תשובה ח"א ה, ב. (19) ראה גם אג"ק ח"י ס"ע קסט.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 וְעַל-דֶּרֶךְ הַדְּרוּעַ²⁰ בתורת החסידות **בְּנוּגַע לְקַלִּיפַת עֲמָלָק,**
2 שבניגוד ל'קליפות' אחרות (כוחות של היפך הקדושה המעלימים על הקדושה
3 כשם שהקליפה מכסה את הפרי) שיש דרכים לברר אותם ולהפכם ולהעלותם
4 לקדושה, 'קליפת' עמלק היא 'קליפה' קשה במיוחד **שָׁאִין שׁוּם דָּבָר**
5 **הַמוֹעִיל לָזֶה כּוֹי** ואין שום דרך
6 לתקן ולהעלות אותה, **אֲלָא**
7 **שְׁבִיבְתוּ זֹהֵי תַקְנֹתוֹ**²¹ כשם
8 שלגבי כלים שנבלע בהם איסור יש
9 כלים שאפשר להכשיר אותם על ידי
10 הגעלה או ליכון אבל כלי חרס אין לו
11 הכשר אלא שבירתו היא תקנתו, כך
12 ב'הכשר' ותקון רוחני, אי אפשר לתקן
13 את קליפת עמלק אלא רק 'לשבור'
14 ולבטל אותה לגמרי.
15 **וְלָכֵן יֵשׁ צוּרְף שְׁהִיזַת עֲצָמוֹ**
16 **הַהִבֵּר הַמַּסְתִּיר עַל הַשֶּׁמֶן יִהְיֶה זָךְ**
17 ומעודן, **וְאִזּוּ בְּדוּדָי תוֹעִיל**
18 **הַכְּתִישָׁה כּוֹי** כאמור שכאשר הגוף
19 נגפש הבהמית הם לא חומריים
20 במיוחד, אזי הכתישה והביטול
21 מועילים להאיר בו את אור הנשמה
22 **לְעִשׂוֹתוֹ כְּלֵי לְאַלְקוֹת.**
23 **אֲבָל מִצַּד פְּנִימִיּוֹת הַעֲנִינִים,**
24 **שְׁהִיזַת הוּא** לא העלם והסתר על
25 השמן אלא להיפך **בְּחִינַת "יִשְׁתַּחֲוֶה"**
26 **חֲשֵׁף סִתְרוֹ,** חושך שלמעלה
27 מאור וגילוי **שְׁהוּא לְמַעְלָה גַם**
28 **מִהָאֹר הַשֶּׁיף הַהִשְׁתַּלְשְׁלוֹת**
29 **הָעוֹלָמוֹת,** האור האלוקי היורד
30 ומשתלשל מדרגה לדרגה ומעולם
31 לעולם **וְהוּא ה'זית' שלמעלה מ'סדר**
32 **הַשְׁתַּלְשְׁלוֹת' תְּכָלִית הַקְּדוּשָׁה**
33 **וְהַבִּיטוּל,** אין צורך ב'הירות'
34 **וְדִקְדוּק בְּנוּגַע לְזִית עֲצָמוֹ**
35 **שְׁהִיזַת "זך" ומעודן שהרי מדובר**
36 **בדרגה נעלית ביותר, אֲלָא רַק**
37 **בְּשִׂיכּוֹת לְשִׁמּוֹן הַבָּא מִמֶּנּוּ,**
38 **שְׁהוּא עֲנִיֵן הַהִמְשָׁכָה** מהאור
39 שלמעלה מ'סדר' השתלשלות'
40 **לְבַחֲחִינַת הַחֲכָמָה,** הראשונה מבין
41 עשר הספירות של 'סדר' השתלשלות' **שְׁהִיא הַחֲכָמָה רְאִשִׁית הַגִּילּוּי**
42 **בְּהִשְׁתַּלְשְׁלוֹת, וְיֵשׁ לָהּ שִׂיכּוֹת לְעוֹלָמוֹת,** לא כמו 'זית' שהוא

בחינה שלמעלה מהעולמות, **וְלָכֵן צְרִיכָה לְהִיזוֹת זְהִירוֹת שְׁהַשְׁמָן**
וְהַבִּיטוּל יִהְיֶה נְקִי מִכָּל תַּעְרוּבוֹת של דברים הסותרים לביטול, **זָךְ**
כְּלֵי שְׁמָרִים הנוספים על השמן עצמו (**כְּפִירוּשׁ רַש"י,** **שְׁפִירוּשׁוֹ**
הוּא יִינָה שֶׁל תוֹרָה²², שְׁהוּא "זך" מורה על הסוד, "נכנס יין יצא
סוד", עֲנִיֵן הַסּוּד וְהַפְּנִימִיּוֹת
בְּפְנִימִיּוֹת הַתוֹרָה גּוֹפָא עצמה,
וְלָכֵן מְפָרֵשׁ רַש"י את הפסוק **עַל-**
פִּי פְּנִימִיּוֹת הַעֲנִינִים).
וְיֵשׁ לְבָאֵר הַדְּיוּק בפירוש רש"י
הַאֲמוּר עַל "שמן זית זך" בְּשִׁלְיַת
עֲנִיֵן הַשְּׁמָרִים דְּקָא, שְׁאִינִים
תַּעְרוּבֹת דְּבָר זָר שבא לתוך השמן
מִבַּחוּץ, אֲלָא השמרים **בְּאִים**
מִהִיזַת עֲצָמוֹ ובכל זאת מציאותם
הִיא סְתִירָה לְשִׁמּוֹן "זך" וְטַהוּר, וְהִנְנוּ
בְּמִשְׁמַעוֹת הַפְּנִימִיּוֹת של הדברים
שְׁהִיזַת' הוּא האור האלוקי שלמעלה
מ'סדר' השתלשלות', ה'שמן' הוּא
סְפִירַת הַחֲכָמָה, התחלת סדר
הַשְׁתַּלְשְׁלוֹת, לְפִי שְׁמִצַּד סְפִירַת
הַחֲכָמָה (שְׁמֹן) אֵין מְקוֹם
לְמִצִּיאוֹת שֶׁל דְּבָר זָר (נִפְרָד)
מִמֶּשׁ ואין צורך לשלול אותו
(וְכִידוּעַ שְׁבַעוּלָם הָאֲצִילוֹת,
שְׁכָלְלוֹתוֹ הוּא בְּחִינַת
הַחֲכָמָה²³, כמבואר בחסידות
שְׁקִימַת חֲלוּקָה כְּלִלִית בֵּין אַרְבַּעַת
הָעוֹלָמוֹת הַכְּלִלִים כִּךְ שְׁעוֹלֵם הָאֲצִילוֹת
(אף שכמובן יש בו את כל עשר
הַסְּפִירוֹת) הוּא עֲנִיֵן הַחֲכָמָה (עוֹלָם
הַבְּרִיאָה – בִּינָה, עוֹלָם הַיְצִירָה –
מִידוּת, עוֹלָם הָעִשְׂיָה – מַלְכוּת)
וּבְעוֹלָם הָאֲצִילוֹת לֹא יִגְוָרָף רַע²⁴
אֵין שׁוּם מִצִּיאוֹת שְׁאִינֵה בְּטַלָּה
לְאִלּוּקוֹת בְּתְכָלִית הַבִּיטוּל), פִּינּוֹן
שְׁמִאִיר בְּהַ סְפִירַת הַחֲכָמָה אֹר-
אֵין-סוּף שְׁהוּא לְבָדוֹ הוּא
וְאֵין זוֹלָתוֹ ואין שום מציאות
שְׁנִפְרַדַּת מֵאִלּוּקוֹת (שְׁזוּהֵי מְדַרְגַּת
הַחֲכָמָה²⁵, אֲלָא שְׁמִצַּד שְׂיִכּוּתָהּ
שְׂיִכּוּתָהּ של ספירת החכמה **לְעוֹלָמוֹת שְׁהֵם**
דְּבָר זָר בְּעָרְף הַשְּׁמָן, כלומר, לא דבר זר וחיצוני ממש, אלא דבר זר

(20) סה"מ תרס"ה ס"ע רטז ואילך. ובכ"מ. (21) ע"פ כלים רפ"ב. (22) "היום יום" כט שבט. (23) ראה אוה"ת בראשית ח"ג תקסה, א. סה"מ תרל"ח ע' קפא. (24) תהלים ה, ה. וראה לקו"ת במדבר ג, ג. (25) תניא פל"ה בהגהה. (26) ח"ג קכח, ב (אד"ר).

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 יוֹכֵן עַל-פִּי הַמְּבַאֵר בְּלִקְוֹטֵי תוֹרָה³⁰ לַאֲדַמְוִיר הַזֶּקֶן בְּעֵנִין
 2 שִׁיעוּר פְּזִיז, שְׁזִיזָה הוּא בַּחֲזִינֵת יוֹ"ד דְּשֵׁם הַיְוִי³¹, שְׂאִינוּ
 3 צְמֻצוּם גְּמוּר שֶׁל הָאוּר הָאֱלֹקִי הַאֲיִן-סוֹפִי אֲלֵא רַק עַל-דֶּרֶךְ
 4 "לְעוֹלָם יִשְׁנָה אָדָם לְתַלְמִידוֹ בְּדֶרֶךְ קְצָרָה" כו'³², וְכַאֲשֶׁר
 5 הֵרֵב מוֹסֵר לְתַלְמִיד רַעִינִין מִסוּיִים בְּדֶרֶךְ
 6 קְצָרָה זֶה אֲמַנֵם קִיצוּר בִּיחֹס לְאוֹרֶךְ
 7 וְלִרְחֹב וְלַעֲוֹמֵק שֶׁל הָרַעִינִין אֲבָל
 8 הַקִּיצוּר מְכִיל אֶת הָעֵינִין כּוֹלֵו זֶה רַק
 9 קִיצוּר וְלֹא צְמֻצוּם וְהַיְוִי, שְׂגָם
 10 שִׁיעוּר מוֹעֵט כּוֹלָל בְּתוֹכוֹ
 11 הַרְבֵּה כו', וְעַד לְהַמְשִׁכָה
 12 עֲצוּמָה עִם כָּל הַתּוֹקֵף וְהַעֲרֵךְ שִׁישׁ
 13 בְּאֵרִיכוֹת הַדְּבָרִים (כְּהִלְשׁוֹן
 14 בְּלִקְוֹטֵי תוֹרָה³⁰), וְהַיְוִי לְפִי
 15 שְׂשֻׁרֵשׁ הַהַמְשִׁכָה שֶׁל הָאוֹת יוֹ"ד
 16 שֶׁל שֵׁם הַיְוִי הוּא מְלַמְעֵלָה
 17 מִסְדֵּר הַשְּׂתַלְשׁוּלוֹת.
 18 וְעַל-פִּי-יָדָה מוֹכֵן גַּם בְּנוֹעֵץ
 19 לְדִיוֹק הַלְשׁוֹן "טִפְּה". וּמְדִיק
 20 רִשִׁי בְּפִירוּשׁוֹ, כְּאִמּוֹר, "טִפְּה
 21 רְאִישׁוֹנָה", כִּי בְּטִפְּה יֵשׁ שְׂתִי
 22 מְדַרְגוֹת. טִפְּת הַיְסוּדִי שְׂעַל-
 23 יָדָה הִיא הַהַמְשִׁכָה מְזַעֲרִיר-
 24 אֲנִפִּין הַמִּידוֹת הַעֲלִיּוֹנוֹת (הַנְּקִירוֹת
 25 'פְּנִים קִטְנוֹת' כִּי בִיחֹס לְאוֹר הַמְּאִיר
 26 בְּמוֹחִין, אוֹר הַמִּידוֹת הוּא 'קִטְן'
 27 וּמוֹעֵט) לְבַחֲזִינֵת מְלָכוֹת (וְזָהוּ
 28 עֵנִין הַשְּׂמֵן הַשְּׂנִי שְׂכָשֶׁר
 29 לְמַנְהוֹת אֵךְ לֹא לְהַדְלִיק בּוֹ אֶת
 30 הַמְּנוֹרָה), וְטִפְּת הַיְסוּדִי אֲבָא,
 31 שֶׁהוּא עֵנִין הַהַמְשִׁכָה שֶׁל אוֹר
 32 אֱלֹקִי מְבַחֲזִינֵת הַחֲכָמָה (וְזָהוּ
 33 עֵנִין הַשְּׂמֵן הַרְּאִשׁוֹן שְׂכָשֶׁר
 34 לְמַנְהוֹרָה). וְזָהוּ הַדִּיוֹק בְּרִשִׁי
 35 "טִפְּה רְאִישׁוֹנָה", שְׂרוּמֹזוֹ עַל
 36 הַמְשִׁכָה הַחֲכָמָה (וְלֹא עַל
 37 הַהַמְשִׁכָה מְזַעֲרִיר-אֲנִפִּין,
 38 שְׂזוּהִי הַטִּפְּה הַשְּׂנִיָּה הִיא
 39 בְּדִרְגָה נְמוּכָה יוֹתֵר).
 40 (ד וְהַיְוִי פְּדִי לְבָא לְבַחֲזִינֵה
 41 הַיּוֹתֵר נְעֻלִית דְּ"שְׂמֵן זִיזָה יְוִי", לְפִי כָּל הַפִּירוּשִׁים הָאֲמוּרָיִם לְעִיל,

1 יחסית לשמן שְׂזוּהִי מְדַרְגַת הַחֲכָמָה עֲצוּמָה וּבְרוּחָנוּת הַכוּוּנָה
 2 כְּבַסְפִּירַת הַחֲכָמָה, בְּגַלֵּל שֶׁבְכָל אוֹפֵן יֵשׁ לֵה שִׁיכוֹת לְעוֹלָמוֹת, צִרִיךְ לְשַׁלּוֹל
 3 עִירוֹב שֶׁל דְּבַר זֶר לְגַבִּי הַחֲכָמָה עֲצוּמָה, הַיְיָנוּ שֶׁלֹּא תִהְיֶה בֵּה תַעְרוּבֹת שֶׁל דְּבַר
 4 כְּלִשְׁהוֹ שֶׁאֵינוּ בְּטֵל לְאֱלוֹקוֹת לְגַמְרִי (וּבְמִכְּל־שֶׁפֶן מְזָה שְׂאִפִּילוֹ
 5 בְּנוֹעֵץ לְ"חֲכָמָה סְתִימָאָה",
 6 חֲכָמָה 'סְתוּמָה' וְנַעֲלַמְתָּ הַנַּעֲלִית
 7 מִחֲכָמָה סְתָם אִיתָא מוּבָא בְּזִהֵר²⁶
 8 דְּשָׂקִיט וְאֶשְׂתִּיפִיף בְּאַתְרֵיהּ,
 9 פְּחִמֵר טִב עַל דֶּרֶךְ יָדָה כו'
 10 שְׂקֵט וְנִמְצָא בְּמִקְוֵמוֹ כִּיּוֹן טוֹב עַל
 11 שְׂמֵרִים, "שׂוֹקֵט עַל שְׂמֵרִין" (שְׂזָהוּ
 12 עֵנִין הַשְּׂמֵרִים), וְאֵם בְּ"חֲכָמָה
 13 סְתִימָאָה' יֵשׁ 'שְׂמֵרִים' וְעַל-אֲחַת-
 14 כְּמָה-וְכָמָה שְׂבַחֲזִינֵת
 15 הַחֲכָמָה סְתָם, כְּפִי שֶׁהִיא רְאִישִׁית
 16 גִּילוֹי הַסְּפִירוֹת וְשִׁיכַת לְעוֹלָמוֹת שְׂנִיף
 17 עֵנִין שֶׁל שְׂמֵרִים וְרַק חֲכָמָה שֶׁהִיא
 18 "כִּשְׂמֵן זִיזָה יְוִי" נְקִיָּה וְהוֹרָה מִשְׂמֵרִים.
 19 וְכָל זֶה שְׂנִיף רַק בְּעֵנִין הַשְּׂמֵן,
 20 בַּחֲזִינֵת הַחֲכָמָה, מִהַ-שְּׂאִין-כֵּן
 21 בְּעֵנִין הַיְוִי שֶׁהוּא מְקוֹר
 22 הַחֲכָמָה, לֹא שְׂנִיף אֲפִילוֹ עֵנִין
 23 שֶׁל שְׂמֵרִים וְלִכֵּן אֵין צִרִיךְ לְהַדְגִישׁ
 24 וְלַהּוֹדִיר שֶׁהִיָּת צִרִיךְ לְהִיָּת יְוִי" כִּי
 25 מִלְּכַחֲחִילָה אֵין בּוֹ שׁוּם תַּעְרוּבֹת שֶׁל
 26 דְּבָרִים אַחֵרִים).
 27 וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף וּלְבָאֵר גַּם הַדִּיוֹק
 28 בְּלְשׁוֹן רִשִׁי שֶׁשְׂמֵן זִיזָה יְוִי" הוּא
 29 "טִפְּה רְאִישׁוֹנָה" הַיּוֹצֵאת מִהַיְוִי
 30 (וְלֹא הַרְּאִשׁוֹן סְתָם, כְּלְשׁוֹן
 31 הַמְּשֻׁנָּה²⁷ וְהַרְּמִבִּים²⁸ בְּעֵנִין
 32 זֶה), דְּלְכַאֲוִרָה אֵינוּ מוֹכֵן
 33 דִּיוֹק הַלְשׁוֹן "טִפְּה", שְׂהַרִי
 34 אֵין זֶה הַכְּמוֹת שֶׁל "טִפְּה" בְּלִבְד
 35 לְפִי עֲרָף כְּמוֹת הַשְּׂמֵן הַדְּרוּשׁ
 36 לְהַדְלִיק הַמְּנוֹרָה אֲפִילוֹ
 37 לְלִילָה אֶחָד שִׁיעוּרוֹ חֲצִי
 38 לַיִם²⁹ (שִׁיעוּר הַלַּיִם נִזְכָּר בְּתוֹרָה,
 39 לְגַבִּי קִרְבַּן מְצוּרֵעַ עֵנִי, וְשִׁיעוּר חֲכָמִים
 40 שֶׁהוּא כְּשִׁיעוּר שֶׁשׁ בְּיָצִים, וְכְמוֹת
 41 הַשְּׂמֵן הַדְּרוּשָׁה כְּדִי שֶׁהַמְּנוֹרָה תְּדַלֵּק 'מַעֲרַב עַד בּוֹקֵר' הִיא חֲצִי לַיִם).

(27 מנחות פו, א. וראה גם פירש"י אמור כד, ב. 28) ה' איתורי מזבח פ"ו ה"ח. (29) משנה מנחות פח, א. גמרא שם פט, א. (30) נשא כז, ד. (31) רע"מ פ' פנחס (רמד, ב. רמו, ב) ופ' עקב (ערב, א) - לקו"ת שם. (32) פסחים ג, ב. חולין סג, א. וראה לקו"ת בשלח א, א. ביאורי הזהר פ' אחרי לאדמו"ר האמצעי (עו, ד) ולאדמו"ר הצ"צ (ח"א ע' שסג). ד"ה וידבר אלקים אכה"ד תשכ"ח פ"ג (תורת מנחם - ספר המאמרים סיון ע' שכח).

שבת פרשת תצוה, י"א אדר-ראשון, ה'תשכ"ה

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 צָרִיף לְהִיּוֹת הָעֲנָן דְּ"כַתִּית", שֶׁהוּא עֲנָן כְּתִישַׁת הַיּוֹת כִּי
2 לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ אֶת הַשֶּׁמֶן. וְעֲנָן זֶה הַצּוּרֶךְ לְכַתּוֹשׁ אֶת הַיּוֹת הוּא לֹא רַק
3 בְּנוֹגַע לַיּוֹת כִּפִּי שֶׁהוּא בַּמְדַּרְגָּה הַתַּחְתּוֹנָה, שֶׁהַמְרִירוֹת שֶׁל
4 הַיּוֹת מוֹרָה עַל בְּחִינַת חֲשׂוֹכָא וּמְרִירוֹ דְּסִטְרָא-אַחְרָא,
5 הַחוּשֵׁךְ וְהַמְרִירוֹת שֶׁל הַסִּטְרָא-אַחְרָא,
6 הַצֵּד הָאֲחֵר שְׁאִינוּ צֹד הַקְּרוּשָׁה וְהוּא
7 מַעֲלִים וּמְסַתֵּיר עַל הָאוֹר הָאֱלוֹקִי,
8 וְכַתִּישַׁת הַיּוֹת הוּא עֲנָן
9 דְּאִתְּכַפֵּיָא סִטְרָא-אַחְרָא כְּפִייהּ
10 וְהַכְנַעָה שֶׁל הַיּוֹף הַקְּרוּשָׁה (כַּנְּ"ל)
11 סְעִיף ב), אֲלֵא גַם כִּפִּי
12 שֶׁהַיּוֹת הוּא בַּמְדַּרְגָּה
13 הָעֲלִיּוֹנָה, מְקוֹר הַשֶּׁמֶן וְלִכְן
14 הוּא נֹעֵל מִהַשֶּׁמֶן עֲצֻמוֹ, וְהַמְרִירוֹת
15 שָׁבוּ מוֹרָה עַל בְּחִינַת "יִשַׁת
16 חֲשֵׁךְ סִתְרוֹ", הַעֲלֵם וְהַסְתֵּר
17 לְמַעֲלִיאוֹת, הַעֲלֵם שֶׁלְמַעַל מִגִּילּוֹ,
18 וְעַד שֶׁמֶצַד גּוֹדֵל מַעֲלָתוֹ שֶׁל
19 הַיּוֹת לֹא שִׁיף בּוֹ אֲפִילוֹ עֲנָן
20 שֶׁל שְׁמָרִים כְּמוֹ בַשֶּׁמֶן (כַּנְּ"ל)
21 שְׁלֵפִי פִירוֹשׁ רַש"י מִטַּעַם זֶה אֵין
22 הַתּוֹרָה שׁוֹלֵלֶת אֶת הַשְּׁמָרִים בִּיחַס לַיּוֹת
23 אֲלֵא בִיחַס (לְשִׁמּוֹ), מִכָּל-מְקוֹם
24 צָרִיף לְהִיּוֹת גַּם בִּיּוֹת בְּרֹגָה
25 נֹעֲלִית זֶו עֲנָן שֶׁל כְּתִישָׁה,
26 שֶׁהוּא עֲנָן הַבֵּיטוּל
27 (וְאִדְרָבָה, הָעֲנָן דְּ"כַתִּית"
28 הוּא לֹא בְּנוֹגַע לְשִׁמּוֹ, אֲלֵא
29 בְּנוֹגַע לַיּוֹת דְּרָקָא).
30 הַוּוֹךְ וּמְבַאֵר אֶת מִשְׁמַעוֹת עֲנִינּוֹ שֶׁל
31 "כַּתִּית", כְּתִישָׁה וּבֵיטוּל בְּרוּחַנוֹת
32 הָעֲנִינִים, וּמְדוּעַ יֵשׁ בָּהּ צּוּרֶךְ בְּכַךְ
33 בְּרֹגָה כִּהַ נֹעֲלִית כְּמוֹ הַיּוֹת, אוֹר
34 שֶׁלְמַעַל מִסֵּדֵר הַשְּׁתַלְשּׁלוֹת.
35 וְהָעֲנָן בְּזָה, שֶׁאֵף שֶׁמְדַרְגַּת
36 הַחֲכֻמָּה (שִׁמּוֹ) הִיא תְּכָלִית
37 הַבֵּיטוּל, וְעַל-אַחַת-כֶּמֶה-
38 וְכֶמֶה מְקוֹר הַחֲכֻמָּה (יּוֹת),
39 וּבִכְפֻרְט שֶׁלְאַחֲרֵיהּ הוּא צָרִיף
40 לְהִבְיָא אֶת הַשֶּׁמֶן אֶל מִשָּׁה
41 ("וְיִקְחוּ אֵלָיךְ גֹּי"), שֶׁעֲנִינּוֹ
42 הוּא תְּכָלִית הַבֵּיטוּל, כְּמוֹ

שְׁכַתוּב³³ שְׁמֵשָׁה וְאֶהֱרֵן אִמְרוּ עַל עֲצָמַם וְנִחְנוּ מָה, כְּלוֹמֵר מַה אֲנַחְנוּ
חֲשׂוֹבִים, וְנִמְצָא שֶׁמִּלְכַתְּחִילָה מְדוּבָר בְּמַדְרִיגוֹת שֶׁל בֵּיטוּל מוּחַלֵּט לְאֱלוֹקוֹת,
מִכָּל-מְקוֹם צָרִיף לְהִיּוֹת גַּם הַבֵּיטוּל דְּ"כַתִּית" (בֵּיטוּל
שֵׁנִי), שֶׁהוּא הַבֵּיטוּל דְּתַשׁוּבָה, כִּפִּי שֶׁמִּצִּינּוֹ שְׁגַם אֲצֵל
מִשָּׁה רַבְּנּוּ שֶׁבִיחַד עַם גּוֹדֵל מַעֲלָתוֹ
וְהַבֵּיטוּל הַמוּחַלֵּט שֶׁלּוֹ הוּא צָרִיף
לְהִיּוֹת עֲנָן שֶׁל תַּשׁוּבָה³⁴,
וּבְלִשׁוֹן הוֹוֵהר שֶׁהַמְּשִׁיחַ בֹּא כִּי
לְאַתְבָּא צְדִיקָא בְּתִיבְתָא³⁵,
לְהַשִּׁיב צְדִיקִים (שֶׁלֹּא שִׁיכִים כֻּלָּל
לְחַטָּא וְעוֹן) בְּתַשׁוּבָה, כִּי הַצְּדִיק -
עִם הַיּוֹתוֹ בְּתְכָלִית הַבֵּיטוּל
לְאַלְקוֹת, וְאִינוּ שִׁיף לְעֲנָן
שֶׁל יִשׁוֹת וּפִירוּד מֵאֱלוֹקוֹת - הַרִי
גַּם הַבֵּיטוּל שֶׁלּוֹ הוּא בְּאִיזָה
צִיּוֹר, תְּבִנִית וְהַגְדָּרָה מְסוּיִמַת,
וְלִכְן צָרִיף לְפַעוֹל בְּעֲצָמוֹ
הָעֲנָן דְּ"כַתִּית" (עַר דְּאַרְף
זִיךְ עֲרֻשֵׁט צַעֲשֻׁטוּיִסָן עֲלִי
דְּוִקָא לְכַתּוֹשׁ אֶת עֲצֻמוֹ) מִכָּל
עֲנָן שֶׁל צִיּוֹר, שֶׁהַבֵּיטוּל שֶׁלּוֹ
יֵהִי מַעַל כֹּל צִיּוֹר וְהַגְדָּרָה שְׁזָהוּ
עֲנָן הַבֵּיטוּל דְּתַשׁוּבָה, שְׁזָהוּ
תְּנוּעָה שֶׁל הָעֲדָר שֶׁבִיעוֹת
רְצוֹן עֲצֻמִּית וּבֵיטוּל כֹּל פֵּרַט וְהַגְדָּרָה
שֶׁל הַמְּצִיאוֹת הָאִישִׁית, "אֲסוּרָה
מִכָּאן לְהַתְקַרֵּב שָׁם"³⁶,
כְּפִירוֹשׁ רַש"י עַל דְּבָרֵי מִשָּׁה רַבְּנּוּ
כְּשֶׁרָאָה אֶת הַסֵּנֶה בּוֹעֵר וְלֹא נִשְׁרָף,
"אֲסוּרָה נָא וְאֵרָאה...", הֵינּוּ הַתְּרַחֲקוֹת
מִהַמְּצַב הַנּוֹכְחִי וּמַעֲבֵר לְמַצֵּב אַחֵר,
עֲנִין הַתַּשׁוּבָה.
וְעַל-פִּיזָה יֵשׁ לְבָאֵר גַּם
מֵאַמֵּר כ"ק אֲדָמוּר
(מְהוֹרֵש"ב) נִשְׁמָתוֹ-עֲדָן³⁷
אוֹדוֹת גִּילּוֹי הַחֲסִידוֹת עַל-יַדִּי
אֲדָמוּר הוֹקֵן, מֵיִסֵּד חֲסִידוֹת חֲבֵד,
שֶׁהַתְּחִיל בְּעֵקֶר לְאַחֲרֵי יִצְיָאוֹ

(33) בשלח טז, זח. (34) ראה לקו"ת שמע"צ צב, ב. (35) ראה לקו"ת דרושי שמע"צ שם. שה"ש נ, סע"ב. וראה זח"ג קנג, ב. (36) לשון רש"י שמות ג, ג. וראה ספר השיחות תש"ב ע' 46 ואילך. (37) ספר השיחות תורת שלום ע' 26.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

- 1 מהמאסר שהיה בעיר פֶּטְרְבוּרְג, מה הַזִּית הַזֶּה פְּשׁוּתָיִן אוֹתוֹ
 2 הוּא מוֹצִיא שְׁמֹנו כו' 38 כִּךְ עִקַּר הַגִּילוי והפצת מעינות החסידות
 3 'חוצה', התחיל בעיקר לאחר המאסר והייסורים שעברו על אדמו"ר הזקן שהם
 4 בבחינת 'כתישה'.
- 5 וּמִקְדִּים הרבי הרש"ב, הַגֵּם
 6 שְׁקֵשָׁה לומר פֶּן כי קשה לומר
 7 שאדמו"ר הזקן היה זקוק ל'כתישה'
 8 וביטול, אָבַל הַאֲמַת הוּא פֶּן.
 9 וּלְכַאוֹרָה, לֹא רַק שְׁקֵשָׁה
 10 לומר פֶּן, אֲלֵא אִי־אֶפְשָׁר לֹא
 11 יתכן לומר פֶּן, שְׁהָרִי פְתִישַׁת
 12 הַזִּית הִיא דבר נחוץ בְּגִלָּל
 13 שֶׁהוּא מַעֲלִים עַל הַשְּׁמֹן, היינו
 14 מסתיר על האור, וְעַל־דֶּרֶךְ אֶעָא
 15 דְּלֹא סָלִיק בֵּיה נהו"א
 16 מְבַטְשִׁין לִיה⁵, עַן שלא עולה בו
 17 אור מבקעין אותו, כמבואר לעיל,
 18 וְאִיף שִׁיף לומר זאת בְּנוֹגַע
 19 לְרַבְּנו הַזֶּקֶן וכי היה בו חסוּשׁוֹלוֹם
 20 חיסרון שכרי לתקנו היה זקוק
 21 ל'ביטוש' הרי לא יתכן לומר כן!
 22 אִף הָעֲנָן הוּא, שֶׁהַפְּנֵה בְּזָה
 23 לְבִיטוּל ד'פְתִית" שְׁצָרִיף
 24 הַלְיֹת גַּם בְּדַרְגָּא הִיתָר
 25 עֲלִיוֹנָה דְּזִית, מְקוֹר הַשְּׁמֹן,
 26 עַל־דֶּרֶךְ המבואר לעיל לגבי משה רבנו
 27 ובענין התשובה כפי שהוא אצל
 28 הצדיקים, שְׁזָהוּ הַבִּיטוּל
 29 דְּתִשׁוּבָה (שְׁדוּגְמָתוֹ הוּא עֲנָן
 30 הַיִּסּוּרִים וְה'מִסִּירוֹת נִפְשִׁ'
 31 שְׁבַמְאָסָר של רבנו הזקן) שְׁצָרִיף
 32 הַלְיֹת "כתי" באופן כזה גַּם
 33 אפילו אֶצֶל מֹשֶׁה רַבְּנו כו'.
 34 וַיֵּשׁ לומר בְּכֹנֶת דְּבָרֵי
 35 אֲדָמוֹ"ר הרבי הרש"ב נִשְׁמָתוֹ
 36 עָדן "שְׁקֵשָׁה לומר פֶּן",
 37 שְׁזָהוּ לְפִי שְׁבַדְכֵרִיו רָצָה
 38 לְעוֹרֵר את השומעים את שיחתו על
 39 עֲבוּדָה זו (לְאַתְבָּא צְדִיקָא
 40 בְּתִיבְתָא לעורר לעבודת התשובה
 41 גם את מי שנמצא במדרגת 'צדיק').
 42 וְהָרִי פְדֵי לְבָא לְזָה לתשובה
 43 בדרגה כזו (לכטל אפילו את ה'צויר' של הביטול) וַיֵּשׁ צוֹרֶף בְּעֲבוּדָה
- קֶשָׁה וְנוֹמָה מוֹכֵן גַּם בְּנוֹגַע לְעֲבוּדַת פֶּל אֶחָד וְאַחַד 44
 מִיִּשְׂרָאֵל, גַּם מִי שֶׁלֹּא הִגִּיעַ לְמַדְרִיגָה גְבוּהָה זו, וְאֶצֶל הָעֲבוּדָה שֶׁל "כתי" 45
 ר"כתישה" היא בביטול והכנעה ברמה יותר פשוטה שְׁאִין לְהִשׁוּב בְּטַעַת 46
 שֶׁהַצוֹרֶף בְּעֲנָן ד'פְתִית" הַתְּבַטְלוֹת הַמְצִיאֹת וְה'ישות' הַאִישִׁית הוּא 47
 רַק בְּגִלָּל הַהֲתַעֲפָקוֹת בְּעֲנִינֵי 48
 הָעוֹלָם, בְּמַסְחָר, אֲכִילָה 49
 וְשִׁתְיָה וְשִׂאָר עֲנִינֵי הַרְשׁוּת 50
 שֶׁבָּהֶם הַקְדוּשָׁה וְהַאֲלוּקוֹת הֵם בַּהֲעֵלֶם 51
 וְהַסְתֵּר וְלֹא תַחֲשׂוּת בִּיטוּל הֵם יְכוּלִים 52
 לְגוֹרוֹת אֵת הָאָדָם לִישׁוֹת וְהִפְךָ הָעִידוּן 53
 וְהַיּוֹכֵחַ, אֲלֵא גַּם בְּעֶסְקוֹ בְּעֲנִינֵי 54
 קְדוּשָׁה, לִימּוּד הַתּוֹרָה, 55
 הַתְּבוּנָנוֹת בְּתַפְלָה וְקִיּוּם 56
 מְצוּהָ בְּהִידוּר, עֲנִינֵי קְדוּשָׁה 57
 שֶׁלְכַאוֹרָה הָעִיסוּק בָּהֶם מַעֲדָן וּמוֹכֵךְ 58
 וְלֹא לְהִפְךָ צָרִיף לְהִיֹּת הָעֲנָן 59
 ד'פְתִית", הַבִּיטוּל דְּתִשׁוּבָה 60
 גַּם בְּנוֹגַע לְצִיּוּר דְּקְדוּשָׁה, וְגַם 61
 דְּמוּת וְתַבְנִית אִישִׁית בְּעֲנִינֵי קְדוּשָׁה 62
 הָאָדָם נִרְשָׁה לְכַטֵּל כִּי גַם זֶה קָשׁוּר 63
 לְגַדְרֵי הַמְצִיאֹת הַאִישִׁית שֶׁלוּ וְלוֹלִי 64
 זָאת, הִנֵּה בְּרִיבּוּי 65
 הַהֲשַׁתְּלָשְׁלוֹת וִירִידָה מְדוּרָה 66
 לְדוּרָה לְכוּל לְבָא גַּם לְבַחֲנִית 67
 הַזִּית שְׁמַעֲלִים וּמַסְתִּיר כו']. 68
 (ה) אֲמָנָם אִף שֶׁבְּפִרְסוּת הָעֲנָן 69
 הַרוּחִנִּי שֶׁל כְּתִישַׁת הִיֹּת קִיּוּם בְּעֲבוּדַת 70
 ה' בְּכַל הַמְדְרִיגוֹת, כְּמַבּוּאֵר לְעִיל 71
 בְּאִרְכּוּת, פְּלָלוֹת הָעֲנָן 72
 דְּכְתִישַׁת הַזִּית ("פְתִית") 73
 שֶׁעֲלִיו מְדוּבָר בְּפִרְשָׁה זוּ בְּתוֹרָה הוּא 74
 רַק פְּאֶשֶׁר צְרִיכִים לְהוֹצִיא 75
 מִמֶּנּוּ מִהִיֹּת שְׁמֵן פְּדֵי לְהָאִיר, 76
 כִּלְשׁוֹן הַכְּתוּב "פְתִית לְמֵאוֹר", 77
 היינו "כתי" כו' להאיר, שְׁזָהוּ 78
 עֲנָן הַדְּלָקָת הַמְּנוּרָה, 79
 שֶׁהַפְּנֵה בְּזָה הִיא בְּשִׁבִיל 80
 לְהָאִיר אֵת הָעוֹלָם בְּרוּחֵנוּ, 81
 לְהַבִּיא לְתוֹכּוֹ גִילּוֹי אֲלוּקוֹת, כְּמֵאֲמָר 82
 רְבוּתֵינוּ וְל'ל³⁹ לְגַבֵּי הַדְּלָקָת 83
 הַמְּנוּרָה לֹא לְאוֹרָה אֲנִי הַקְדוּשָׁה 84
 בְּרוּךְ־הוּא צָרִיף, וְלִכֵּן הִיּוּ 85
 בְּבִית־הַמִּקְדָּשׁ חֲלוּגֵי שְׁקוּפִים אֲטוּמִים⁴⁰, פְּדֵי לְהוֹצִיא 86

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 אֹרְהָ לְעוֹלָם⁴¹ בשונה מחלון רגיל שנועד להביא את האור מבחוץ לתוך
2 הבית, החלונות של בית המקדש נועדו להביא את אורו החוצה (ובלשון
3 הגמרא: "שולחן בצפון ומנורה בדרום. אמר ר' זריקא אמר ר' אלעזר, לא
4 לאכילה אני צריך ולא לאורה אני צריך. ויעש [שלמה המלך] לבית חלוני
5 שקופים אטומים, תנא שקופין
6 [מבפנים] ואטומים [מבחוץ], לא
7 לאורה אני צריך, מחוץ לפרוכת העדות
8 באהל מועד, עדות הוא לכל באי עולם
9 שהשכינה שורה בישראל").
10 וְהֶעֱנָן בְּזָה, שְׁהִיִּית מִצַּד
11 עֲצָמוֹ, מִצַּד גּוֹדֵל מַעְלָתוֹ אֵינוֹ
12 זָקוּק לְעֶנְן דְּ"קִתִּית" וּבְעֵצֶם
13 אֵין צוּרָה לְכַתוּשׁ אוֹתוֹ (וְגַם אֵינוֹ
14 יְכוֹל לְהִגִּיעַ לְהֶעֱנָן
15 דְּ"קִתִּית", כִּינּוֹן שְׁאֵין לָךְ דָּבָר
16 שְׁיִוְכַל לְפַעוֹל בּוֹ הַבִּיטוֹל
17 דְּ"קִתִּית", כִּי מִפְנֵי מַעְלָתוֹ אֵין
18 לְשׁוֹם דְּבַר הַשְּׁפַעָה עֲלָיו). וְרַק
19 בְּאֲשֶׁר צָרִיכִים לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ
20 שְׁמֹן לְמִנְזָה דְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ
21 כְּדֵי לְהַאִיר לְעוֹלָם, הִנֵּה מִצַּד
22 הַשְּׂיִכּוֹת לְצִיּוֹר הָעוֹלָם שְׁהוּא
23 מִחוּץ לְקְדוּשָׁה, שְׁהֵי כְּדֵי לְהַאִיר
24 אֶת הָעוֹלָם יֵשׁ צוּרָה בְּשִׂיכּוֹת מְסוּיִמַת
25 לְעוֹלָם יֵשׁ צוּרָה בְּעֶנְן
26 דְּ"קִתִּית" (שְׁהוּוֹ הַבִּיטוֹל
27 לְצִאָת מִהַצִּיּוֹר שְׁלוֹ שְׂמֵצַד עֲצָמוֹ
28 הוּא נִעְלָה מְכֵי לְהַאִיר בְּעוֹלָם,
29 כְּמַבּוֹאֵר לְעִיל שְׁהוּוֹת, לְפִי פִירוּשׁ זֶה,
30 מִסְּמַל אֹרֶךְ אֲלוּקֵי שְׁלֹמֶעֱלָה מִהָעוֹלָם,
31 כְּדֵי לְהַאִיר אֶת הָעוֹלָם וְלֹאֲחֹר
32 שִׁישׁ לוֹ שְׂיִכּוֹת לְעוֹלָם, יֵשׁ לוֹ צוּרָה
33 בְּ"כִתִּית", כְּתִיבָה וּבִיטוֹל, בְּמִבּוֹן יְצִיאָה
34 מִהַצִּיּוֹר (שְׁלוֹ).
35 וְכִמּוֹ הַנְּשָׁמָה, הַנְּפֵשׁ הָאֲלוּקִית שֶׁל
36 יְהוּדִי, שְׁדוֹקָא בִּירִידָתָה לְמִטָּה
37 לְבָרָר אֶת הַגּוֹף וְהַנְּפֵשׁ
38 הַבְּהִמִּית, לְהַפְרִיד בֵּין הַטּוֹב וְהָרַע
39 שְׁבֵהֶם וְלְהַעֲלוֹת אֶת הַטּוֹב לְקְדוּשָׁה,
40 הַרְיֵי הִיא זָקוּקָה לְעֶנְן
41 הַתְּשׁוּבָה, וְדוֹקָא עַל-יְדֵי-זֶה
42 בְּכּוֹחַ הַיְרִידָה הַרְיֵי הִיא מַגְעַת
43 לְהַעֲלִיּוֹי דְּבַעֲלֵי-תְשׁוּבָה

שְׁלֹמֶעֱלָה מִצַּדִּיקִים כְּמַבּוֹאֵר בְּחִסְדֵי שְׁעֵל-יְדֵי הַיְרִידָה לְמִטָּה הַנְּשָׁמָה
מְגִיעָה לְעִלְיָה לְמַעֲמַד וּמַצַּב גְּבוּהָ וְנִעְלָה יוֹתֵר מְכֵי שְׁהִיִּיתָה קוֹדֵם הַיְרִידָה.
(1) וְעַל-פִּי-זֶה יוֹכֵן מָה שְׁכָתוּב וַיִּקְחוּ אֶת שְׁמֹן הוּיֵת אֱלִיף גו',
אֶל מֹשֶׁה, אֶף שְׁהִדְלַקְתָּ הַמִּנְזָה הַהוֹצֵרָה לְהִיּוֹת עַל-יְדֵי
אַהֲרֹן, וְלֹא עַל-יְדֵי מֹשֶׁה
(וּבְכַרְט שְׁהַשְׁמֵן לֹא הִיָּה
יְכוֹל לְהִיּוֹת מִמּוֹנוֹ שֶׁל מֹשֶׁה,
אֶלָּא הוֹצֵרָה לְהִיּוֹת מִמוֹן
צְבוּר דוֹקָא⁴² וְאֵם כֵּן מִתְחַזְקַת
הַשְּׂאֵלָה לְשֵׁם מָה הִיָּה צוּרָה לְהַבִּיא אֶת
הַשְּׁמֹן אֶל מֹשֶׁה דוֹקָא), כִּי בְּכַדִּי
לְהִדְלִיק אֶת הַמִּנְזָה בְּשִׁבִיל
לְהַאִיר אֶת הָעוֹלָם, יֵשׁ צוּרָה
בְּמִדְרַגַּת הַבִּיטוֹל דְּמֹשֶׁה,
לְאַחֲרֵי שְׁנַעֲשָׂה אֶצְלוֹ הָעֶנְן
דְּ"קִתִּית", שְׁהוּוֹ בִיטוֹל נִעְלָה
בְּיוֹתֵר, עֲנִיין הַתְּשׁוּבָה כְּפִי שְׁהוּוֹ
בְּמִדְרַגַּת הַצַּדִּיקִים, כְּמַבּוֹאֵר לְעִיל,
זוֹהֵי הַבִּיטוֹל שֶׁל מֹשֶׁה הַנְּתִינָת
כַּח' לְאַהֲרֹן לְהַאִיר אֶת
הָעוֹלָם עַל-יְדֵי הַדְּלָקַת
הַמִּנְזָה (שְׁהוֹצֵרָה לְהִיּוֹת
בְּפוֹעַל עַל-יְדֵי אַהֲרֹן, וְלֹא
עַל-יְדֵי מֹשֶׁה).
וְהוֹלֵךְ וּמַבְאֵר, לְפִי זֶה, מְהֵי פְעוּלָתוֹ שֶׁל
מֹשֶׁה וּמְהֵי פְעוּלָתוֹ שֶׁל אַהֲרֹן בְּעִנְיִן
הַמִּנְזָה:
וְהָעֶנְן בְּזֶה, כְּמַבְאֵר בְּאַרוּכָה
בְּדְרוֹשִׁים מֵאֲמָרֵי חִסְדוֹת
שְׁהַנְּתִינָת כַּח' עַל עֶנְן
הַדְּלָקַת הַמִּנְזָה הִיא עַל-יְדֵי
מֹשֶׁה דוֹקָא וְלֹהֲעִיר גַּם
מִמֶּאֱמַר רַבּוֹתֵינוּ ז"ל⁴³ עַל
הַפְּסוּק⁴⁴ וַתֵּרָא אוֹתוֹ כִּי טוֹב
הוּא (שְׁנֹאֲמַר בְּמֹשֶׁה),
שְׁבִשְׁעָה שְׁנוּלֵד - נְתַמְלָא
הַבֵּית כּוֹלוֹ אוֹרָה, וּמְדַבְרֵי חֲכָמֵינוּ
ז"ל אֵלָה יֵשׁ לְלַמּוֹד עַל הַקְּשָׁר

הַמִּקְדָּשׁ חֲלוּנֵי שְׁקוּפִים אֲטוּמִים⁴⁰, כְּדֵי לְהוֹצִיא
אֹרְהָ לְעוֹלָם⁴¹. וְהָעֶנְן בְּזֶה, שְׁהִיִּית מִצַּד עֲצָמוֹ,
מִצַּד גּוֹדֵל מַעְלָתוֹ אֵינוֹ זָקוּק לְעֶנְן דְּ"קִתִּית"
(וְגַם אֵינוֹ יְכוֹל לְהִגִּיעַ לְהָעֶנְן דְּ"קִתִּית", כִּינּוֹן
שְׁאֵין לָךְ דָּבָר שְׁיִוְכַל לְפַעוֹל בּוֹ הַבִּיטוֹל
דְּ"קִתִּית"). וְרַק בְּאֲשֶׁר צָרִיכִים לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ
שְׁמֹן לְמִנְזָה דְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ כְּדֵי לְהַאִיר לְעוֹלָם,
הִנֵּה מִצַּד הַשְּׂיִכּוֹת לְצִיּוֹר הָעוֹלָם שְׁהוּא מִחוּץ
לְקְדוּשָׁה, יֵשׁ צוּרָה בְּעֶנְן דְּ"קִתִּית" (שְׁהוּוֹ
הַבִּיטוֹל לְצִאָת מִהַצִּיּוֹר שְׁלוֹ כְּדֵי לְהַאִיר אֶת
הָעוֹלָם). וְכִמּוֹ הַנְּשָׁמָה, שְׁדוֹקָא בִּירִידָתָה לְמִטָּה
לְבָרָר אֶת הַגּוֹף וְהַנְּפֵשׁ הַבְּהִמִּית, הַרְיֵי הִיא זָקוּקָה
לְעֶנְן הַתְּשׁוּבָה, וְדוֹקָא עַל-יְדֵי-זֶה הַרְיֵי הִיא
מַגְעַת לְהַעֲלִיּוֹי דְּבַעֲלֵי-תְשׁוּבָה שְׁלֹמֶעֱלָה
מִצַּדִּיקִים.
(1) וְעַל-פִּי-זֶה יוֹכֵן מָה שְׁכָתוּב וַיִּקְחוּ אֱלִיף
גו', אֶל מֹשֶׁה, אֶף שְׁהִדְלַקְתָּ
הַמִּנְזָה הַהוֹצֵרָה לְהִיּוֹת עַל-יְדֵי אַהֲרֹן, וְלֹא
עַל-יְדֵי מֹשֶׁה (וּבְכַרְט שְׁהַשְׁמֵן לֹא הִיָּה יְכוֹל
לְהִיּוֹת מִמוֹנוֹ שֶׁל מֹשֶׁה, אֶלָּא הוֹצֵרָה לְהִיּוֹת
מִמוֹן צְבוּר דוֹקָא⁴²), כִּי בְּכַדִּי לְהִדְלִיק אֶת
הַמִּנְזָה בְּשִׁבִיל לְהַאִיר אֶת הָעוֹלָם, יֵשׁ צוּרָה
בְּמִדְרַגַּת הַבִּיטוֹל דְּמֹשֶׁה, לְאַחֲרֵי שְׁנַעֲשָׂה אֶצְלוֹ
הָעֶנְן דְּ"קִתִּית", זוֹהֵי הַנְּתִינָת כַּח' לְאַהֲרֹן
לְהַאִיר אֶת הָעוֹלָם עַל-יְדֵי הַדְּלָקַת הַמִּנְזָה
(שְׁהוֹצֵרָה לְהִיּוֹת בְּפוֹעַל עַל-יְדֵי אַהֲרֹן, וְלֹא
עַל-יְדֵי מֹשֶׁה).
וְהָעֶנְן בְּזֶה, כְּמַבְאֵר בְּאַרוּכָה בְּדְרוֹשִׁים
שְׁהַנְּתִינָת כַּח' עַל עֶנְן הַדְּלָקַת
הַמִּנְזָה הִיא עַל-יְדֵי מֹשֶׁה דוֹקָא וְלֹהֲעִיר גַּם
מִמֶּאֱמַר רַבּוֹתֵינוּ ז"ל⁴³ עַל
הַפְּסוּק⁴⁴ וַתֵּרָא אוֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא (שְׁנֹאֲמַר בְּמֹשֶׁה),
שְׁבִשְׁעָה שְׁנוּלֵד - נְתַמְלָא
הַבֵּית כּוֹלוֹ אוֹרָה, שְׁעַל-יְדֵי הִיא הַמְּשַׁכֵּת הַתּוֹרָה, שְׁעִנְיָנָה הוּא גִילּוּי יְחוּדוֹ

(40) מלכים-א ו, ד. (41) מנחות שם ובפירש"י. (42) ראה יומא ג, ב. (43) סוטה יב, א. (44) שמות ב, ב.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 דְּמִטְרוֹנִיתָא⁴⁹, (מילולית: השושבין של הגבירה, המלכה, ועל המשמעות
 2 הרוחנית של הדבר מבואר ב'תורה אור' בפרשת השבוע: "אהרן שושבינא
 3 דמטרוניתא, מטרוניתא הוא מקור נשמות ישראל... ואהרן הוא השושבין להם
 4 כמו על-דרך-משל חתן וכלה שצריכין שושבין לילך עמהם לפי שאי-אפשר
 5 להם לילך בעצמם מחמת הבושה
 6 וצריכין סעד לתמכם. כך להיות
 7 התכללות נשמות ישראל במקורם באור
 8 אין-סוף ברוך-הוא אין להם כח מצד
 9 עצמם רק על-ידי בחינת אהרן שהוא
 10 שושבינא דלהון...") שְׁהוּא עניין
 11 "שושבינא דמטרוניתא" בְּחִינַת
 12 דְּבוּר הַעֲלִיּוֹן שְׁמִשָּׁם נִמְשָׁךְ
 13 חיות העולמות על-ידי עֲשָׂרָה
 14 מְאֻמְרוֹת, אָבֵל מִשָּׁה הוּא
 15 שׁוֹשְׁבִינָא דְּמִלְכָּא⁴⁹, השושבין
 16 של המלך (החתן, הקדוש-ברוך-הוא)
 17 וְהָרִי לָאו אֹרְחָא דְּמִלְכָּא
 18 לְאִשְׁתֵּי בְּמִילֵי דְּהִדְיוּטָא⁵⁰,
 19 אין דרכו של המלך לדבר ולהתעסק
 20 בדברי הדיוטות שְׁהוּא עֲנִינַן חִיּוֹת
 21 הָעוֹלָמוֹת, אֵלָא בְּדַבְרֵי תוֹרָה
 22 דְּרֻקָּא ולכן משה רבינו שושבין
 23 המלך פועל את המשכת התורה, ואהרן
 24 פועל את המשכת האלוקות לעולם.
 25 וְכַמְבָּאָר שָׁם, במאמר הנזכר,
 26 שְׁזָהוּ גַם מָה שְׁאֻמְרוּ רְבוּתֵינוּ
 27 ז'ל⁵¹ שְׁמֵי שְׁתוּרְתוֹ אֹמְנֹתוֹ
 28 ואינו מפסיק מלימוד התורה לאף
 29 עיסוק אחר, פְּטוּר מִן הַתְּפִלָּה⁵²,
 30 כִּי עֲנִינַן שְׁמוֹנֵה-עֶשְׂרֵה בְּרִכּוֹת
 31 דְּתְפִלָּה הוּא לְהִמְשִׁיךְ אֱלֻקוֹת
 32 מלמעלה למטה עד שהמשכה תרד
 33 לעולם הזה בְּבִחִינַת אֹר וְשִׁפְע
 34 גְּשָׁמִי, חֲמֵי שְׁעָה⁵³, דברים
 35 גשמיים שחולפים ועוברים, וְהָרִי גַם
 36 עֲנִינַן לִימוּד הַתּוֹרָה הוּא
 37 הַמְּשַׁכַּת אֱלֻקוֹת, וְאֹדְרָבָה,
 38 בְּאֹפֶן נֶעְלָה יוֹתֵר, חֲמֵי עוֹלָם⁵³, חיים של נצח, וְלִכְּוֹן מִי
 39 שְׁתוּרְתוֹ אֹמְנֹתוֹ הָרִי הוּא פְּטוּר מִן הַתְּפִלָּה, פִּינּוֹן שְׁגַם
 40 על-ידי עֶסֶק הַתּוֹרָה וגם ללא התפילה הָרִי הוּא מְמַשִּׁיךְ אֱלֻקוֹת
 41 מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה, וּבְאֹפֶן נֶעְלָה יוֹתֵר מֵאִשֶׁר הַמְּשַׁכָּה הַנִּפְעֶלֶת עַל

1 והשיכות המיוחדת של משה דוקא לענין האור, אף שאין הוא המדליק את
 2 המנורה בפועל], שְׁעַל-יָדוֹ הִיא הַמְּשַׁכַּת הַתּוֹרָה, כמאמר המשנה
 3 "משה קיבל תורה מסיני ומסרה...", שְׁעַנְנָהּ שֶׁל הַתּוֹרָה הוּא גִילּוֹי
 4 יְחודוֹ יְתַבְרַךְ לְמַטָּה כְּמוֹ לְמַעְלָה להביא לידי כך שאחדות ה'
 5 תתגלה למטה כפי שהיא גלויה
 6 למעלה, בעולמות עליונים.
 7 וְזָהוּ גַם מָה שְׁגַבִּי מִשָּׁה
 8 נְאָמַר לגבי משך הזמן שהמנורה
 9 צריכה לדלוק ולהאיר "לְהַעֲלוֹת נֵר
 10 תְּמִיד", כִּי הַגִּילּוֹי אֲלוּקוֹת
 11 בעולם שְׁעַל-יָדֵי הַתּוֹרָה הוּא
 12 בְּאֹפֶן שְׁלֵמַעְלָה מִהַחֲלוּקִים
 13 דְּיוֹם וְלַיְלָה כו' שהם מושגים
 14 מגדרי העולם (וְעַנְיָנוּ בַּעֲבוּדָה
 15 הוּא מָה שְׁהַנְּשָׁמָה הִיא תְּמִיד
 16 בְּאֻמְנָה אִתּוֹ יְתַבְרַךְ⁴⁵ כמבואר
 17 בספר התניא שהנשמה עצמה נשאת
 18 דבוקה בקדוש-ברוך-הוא תמיד, אפילו
 19 בשעה שהאדם עובר עבירה חס'
 20 (ושלום).
 21 אָבֵל הַדְּלָקַת הַמְּנוֹרָה כְּפּוֹעֵל,
 22 לְהָאִיר וּלְכַרֵּךְ אֶת הָעוֹלָם תוֹךְ
 23 הַתְּלַבְּשׁוֹת בְּגָדֵי הָעוֹלָם, הִנֵּה עַל
 24 זֶה נְאָמַר "יַעֲרֹף אוֹתוֹ אֶהְרֵן
 25 מְעַרְבַּ עַד בְּקֶרֶךְ", שְׁזָהוּ בְּאֹפֶן
 26 שְׁ"בְּרִישָׁא חֲשׂוּכָא וְהִדְר
 27 נְהוּרָא"⁴⁶, בתחילה חושך ואחר כך
 28 אור (דכורי הגמרא שהעוים, השחורות
 29 בדרך כלל, מהלכות בראש הערר
 30 והכבשים, הלכות בדרך כלל מהלכות
 31 אחריהן כדרך שנבאר העולם
 32 שבתחילה היה חושך – ויהי ערב,
 33 ואחר-כך נהיה אור - ויהי בקר)
 34 וְכִידּוּעַ בְּעֲנִינַן לשון הזוהר
 35 בשייכות לפסוק "רני ושמיח בת ציון"
 36 רְנָנָה בְּרַמְשָׁא בלילה וְשִׁמְחָה
 37 בְּצַפְרָא בבוקר⁴⁷, שהתחלת
 38 העבודה היא כשעדיין יש העלם והסתור, ואז יש רק 'רינה'. וכשמתגברים על
 39 החושך ויש בוקר ואור, יש 'שמחה' שהיא גילוי לגבי 'רינה'.
 40 וּבְכַפְרֻטִיּוֹת יוֹתֵר, כְּמַבְאָר בְּאִתְדִּי הַבִּיכְלָאךְ כרכים של מאמרי
 41 חסידות בכתב-יד שְׁלֵא נִדְפְּסוּ עֲדִינַן⁴⁸, שְׁאֵהָרֵן הוּא שׁוֹשְׁבִינָא

(45) תניא ספכ"ד. (46) שבת עז, ב. (47) זח"א רכט, ב. וראה תו"א מקץ לו, א ואילך. (48) נדפס לאח"י במאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ז ע' עא. והקיצור - באוה"ת פרשתנו ע' א'תקעב. (49) ראה זהר ח"א רסו, ב. ח"ב מט, ב. ח"ג כ, א (ברע"מ). נג, ב. ערה, ב. תו"א פרשתנו פא, א ואילך. (50) זח"ג קמט, ב. (51) שבת יא, א. (52) ראה גם תו"א פרשתנו פב, רע"א. (53) שבת יו"ד, א.

שבת פרשת תצוה, י"א אדר-ראשון, ה'תשכ"ה

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 ידי התפילה, וְהָרִי בְכָל־מְאֵתִים מְנַה⁵⁴ כשם שמאתים כוללים
 2 בתוכם גם מאה, כך הדבר הגדול יותר, ההמשכה שעל-ידי התורה, כולל
 3 בתוכו את הדבר הקטן יותר, ההמשכה שעל-ידי תפילה.
 4 וּמְפַל־מְקוֹם, הִנֵּה גַם מִי שֶׁתּוֹרָתוֹ אוֹמְנוֹתוֹ מִפְּסִיק
 5 לְקִרְיַאת־שְׁמַע⁵¹, כִּי אֵי־
 6 אֶפְשָׁר לֹא יוּכַח לְהִיּוֹת
 7 הַמְשָׁכָה שֶׁל אֹרֵךְ אֲלוּקֵי מַלְמַעֲלָה
 8 מִטְּמָה, מִהַקְדוּשׁ־בִּרְוֹן־הוּא אֶל הָאָדָם
 9 בְּלֹא הַעֲלָאָה תְּחִלָּה מִלְּמַטָּה
 10 לְמַעֲלָה, הַתְּקַרְבוֹת לְאִלּוּקוֹת מֵעַד
 11 הָאָדָם. וְאִךָ שֶׁהַעֲנִינֵן דְּתוֹרָתוֹ
 12 אוֹמְנוֹתוֹ לְאִמִּיתוֹ הוּא כְּמוֹ רַבִּי
 13 שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי שְׁאָמַר בְּחֵד
 14 קְטִירָא אֲתַקְטְרָנָא⁵⁵, בְּקֶשֶׁר אַחַד
 15 הִנְנִי קְשׁוֹר הִינְנִי שְׁהוּא תְּמִיד
 16 בְּבַחֲיִנַת הַעֲלָאָה מִלְּמַטָּה לְמַעֲלָה
 17 כּוֹי, וְלִמָּה אֵן כֵּן הוּא זְקוּק לְהַפְסִיק
 18 מִתְּלַמְדוֹ כְּדִי לְקַרְוֵא קְרִיאַת שְׁמַע וְהָרִי
 19 לְוִלֵי זֹאת הוּא תְּמִיד בִּתְנוּעָה' שֶׁל
 20 הַעֲלָאָה, הָרִי זֶה רַק שְׁאִינוֹ
 21 צָרִיף לְהַתְּעוֹרְרוֹת שְׁעַל־יָדָי
 22 פְּסוּקֵי־דְזֻמְרָה וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה,
 23 וְגַם לְלֹא הַתְּעוֹרְרוֹת הַזֶּה הוּא נִמְצָא
 24 בִּתְנוּעָה' נִפְשִׁית שֶׁל 'הַעֲלָאָה' אֲבָל
 25 גַּם הוּא צָרִיף לְהַעֲלָאָה
 26 דְּקִרְיַאת־שְׁמַע⁵⁶ שֶׁהִיא הַתְּעוֹרְרוֹת
 27 וְהַתְּקַרְבוֹת לְאִלּוּקוֹת בְּאוֹפֵן נֶעֱלָה
 28 בְּמִיּוֹחַד וְאִי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ אֵלֶיהָ לְלֹא
 29 קְרִיאַת שְׁמַע, וְלַעֲוֹךְ הַעֲלָאָה זֶה גַם מִי שֶׁתּוֹרָתוֹ אִמְנוֹתוֹ מִפְּסִיק מִלְּמִמּוֹדוֹ וְקוֹרֵא
 30 קְרִיאַת שְׁמַע. וּמוֹסִיף שָׁם⁵⁷ בְּמֵאמְרֵי הַנּוֹכְרִי: וְעֵינִן יְרוּשְׁלָמִים⁵⁸

הוֹבָא בְּמֵאוּר' סֵפֶר הַמֵּאוּר עַל הָרִי"ף וְיֵשׁ פְּרָק־קַמָּא תְּחִילַת פְּרָק
 רֵאשׁוֹן דְּשַׁבְּת⁵⁹, מְשַׁמַּע שְׁלֹא הָיָה רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּרִי יוֹחָאִי עֲצֻמוֹ
 מִפְּסִיק מִלְּמִמּוֹדוֹ גַּם אִפִּילוֹ לְקִרְיַאת־שְׁמַע, יִתְבָּן לְפִי מָה
 וְדַבְּרִים אֵלֶּה סוֹתֵרִים לְכַאוּרָה אֶת הָאִמּוֹר
 לְעִיל שְׂרַבִּי שְׁמַעוֹן בְּרִי יוֹחָאִי כֵן הִיָּה
 מִפְּסִיק לְקִרְיַאת שְׁמַע.
 וְיֵשׁ לְבָאָר זֶה וְלִישֵׁב אֶת הַסְּתִירָה
 עַל־פִּי הַמְּבַאָר בְּהַמְשָׁךְ
 תְּרַסִּי'וּ בְּעֵנִין הַעֲלִיּוֹת מְדוּרָגָה
 לְדוּרָגָה דְּלְעֵתִיד־לְבָא (וְשִׁכְחוּן
 לְסַעוּדוֹת דְּשַׁבְּת), שְׁשָׁלְמוֹת
 הַעֲלִיָּה דְּלְעֵתִיד־לְבָא (לְאַחֲרֵי
 שְׁיָקוּיִם הַיְעוּד⁶⁰ אֶת רוּחַ
 הַטּוֹמְאָה אַעֲבִיר מִן הָאֲרִיץ)
 הִיא בְּבַחֲיִנַת מְנוּחָה בְּעֵצָם⁶¹,
 מְנוּחָה שְׂאִינָה לְשֵׁם מְטָרָה מְסוּיִמַת
 (כְּמוֹ כְּדִי לְהַשִּׁיב אֶת הַכּוֹחוֹת אַחֲרֵי
 מְלַאכָה מִיִּגְעַת אוֹ כַּהֲכַנָּה לְקִרְאַת
 עֲבוּדָה) אֲלֵא בְּגַלְל הַמַּעֲלָה וְהַעוֹנֵג
 שְׁבַמְנוּחָה כְּשֶׁלְּעֲצֻמָּה שְׁאֵזוּ בְּשֵׁלֵב זֶה
 שֶׁל לְעֵתִיד־לְבָאוֹ כְּאִשֶׁר הַעֲלִיָּה הִיָּה
 מוֹשְׁלַמַת לֹא יִהְיֶה עֲנִינֵן שֶׁל
 יְרִידוֹת וְעֲלִיּוֹת כּוֹי⁶², וְהוּא
 עֲנִינֵן יוֹם שְׁפּוּלוֹ שַׁבְּת וּמְנוּחָה
 לְחַיֵּי הָעוֹלָמִים⁶³, מְנוּחָה נְצִחִית,
 וְכַשְׁבָּאִים לְשֵׁלֵב זֶה כְּבָר אֵין הַכְּרַח
 בַּעֲבוּדָה בְּדֶרֶךְ שֶׁל הַעֲלָאָה מִלְּמַטָּה
 לְמַעֲלָה שֶׁתְּבִיא אֶת הַהִמְשָׁכָה מִלְּמַעֲלָה
 מִטְּמָה, וּבְמִדְרִיגָה זוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּרִי יוֹחָאִי לֹא הִפְסִיק מִתְּלַמְדוֹ גַּם לְקִרְיַאת
 שְׁמַע.
 וְעֵינִן יְרוּשְׁלָמִים⁵⁸ הוֹבָא בְּמֵאוּר' רֵישׁ פְּרָק־קַמָּא
 דְּשַׁבְּת⁵⁹, מְשַׁמַּע שְׁלֹא הָיָה מִפְּסִיק גַּם לְקִרְיַאת־
 שְׁמַע, יִתְבָּן לְפִי מָה שְׁפָתוֹב בְּחֵד קְטִירָא כּוֹי.
 וְיֵשׁ לְבָאָר זֶה עַל־פִּי הַמְּבַאָר בְּהַמְשָׁךְ תְּרַסִּי'
 בְּעֵנִין הַעֲלִיּוֹת דְּלְעֵתִיד־לְבָא (וְשִׁכְחוּן לְסַעוּדוֹת
 דְּשַׁבְּת), שְׁשָׁלְמוֹת הַעֲלִיָּה דְּלְעֵתִיד־לְבָא (לְאַחֲרֵי
 שְׁיָקוּיִם הַיְעוּד⁶⁰ אֶת רוּחַ הַטּוֹמְאָה אַעֲבִיר מִן
 הָאֲרִיץ) הִיא בְּבַחֲיִנַת מְנוּחָה בְּעֵצָם⁶¹, שְׁאֵזוּ לֹא
 יִהְיֶה עֲנִינֵן שֶׁל יְרִידוֹת וְעֲלִיּוֹת כּוֹי⁶², וְהוּא עֲנִינֵן
 יוֹם שְׁפּוּלוֹ שַׁבְּת וּמְנוּחָה לְחַיֵּי הָעוֹלָמִים⁶³.

(54) ב"ק ער, א. 55) ראה זח"ג (אד"ז) רפח, א. 56) ראה גם אוה"ת פרשתנו ע' א'תקנ"ג. וראה גם שם ע' א'תקמ"ח. (57) אוה"ת שבעה 48. 58) שבת פ"א ה"ב. (59) ט, ב (ד"ה ירושלמי). (60) זכרי' יג, ב. (61) ראה המשך תרס"ו ע' תקמ"ג ואילך. (62) המשך תרס"ו ע' יב. ע' קה. (63) תמיד בסופה.

המשך ביאור למס' חולין ליום חמישי עמ' ב

1 בברייתא שפטור מהמתנות.
 2 מסיקה הגמרא: לעולם מדובר בברייתא בְּצִבְיָה הַבָּא עַל הַתִּיּוֹשָׁה
 3 וְיִלְדָה, וְהַבְּרִייתָא מוּבִנַת לְחַכְמִים, כְּמוֹ שֶׁהַתְּבַאָר, וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר נִמְי
 4 סְפוּקֵי מְסַפְקָא לִיה, אִי חוֹשְׁשִׁין לְזִרְעַת הָאֵב אוֹ לֹא.

5 שואלת הגמרא: וכיון דלרבנן מספקא להו ולרבי אליעזר מספקא
 6 ליה - לאחר שהתבאר שגם חכמים וגם רבי אליעזר מסתפקים
 7 האם חוששים לזרע האב, אם כן כמאן פליגי,